

REKAPITULÁCIA

Nový rok býva obdobím rôznych štatistík, predsavzatí a ohliadnutí za tým uplynulým. Rekapitulovať môže aj náš Spolok, veď v roku 2018 sa toho udialo naozaj dosť. Najväčšou výzvou bola nepochybne voľba nového vedenia, pretože dlhý čas to vyzeralo tak, že Spolok po dvadsiatich rokoch činnosti uzatvorí bohatý diapazón svojich aktivít rozhodnutím VČS o svojom rozpustení. Napokon sa túto hrozbu podarilo zažehnať a z rokovania VČS vzišli všetky potrebné orgány Spolku (prezident, výkonný výbor i revízná komisia) tak, aby združenie mohlo i naďalej pokračovať. V otázke smerovania Spolku sa nič radikálne neudialo, nové vedenie sformulovalo svoje priority, načrtnulo vlastnú víziu aktivít, ktoré sa však nijako výrazne nelíšia od predošlých. Isté „kozmetické“ úpravy a doplnky (logo či dlho avizovaná, ale stále nefunkčná web stránka či konto na sociálnej sieti) sú logickým vyústením iného uhlu pohľadu.

Pomerne širokú paletu podujatí a rôznych akcií, na ktorých sa Spolok podieľa organizátorsky či finančne, je z roka na rok náročnejšie udržať aspoň na rovnakej kvalitatívnej úrovni. Príjmy klesajú, výdavky neustále rastú (rast cien v oblasti služieb či tovarov), z tohto dôvodu sa budeme musieť usilovať získať potrebné zdroje aj z rôznych grantov, dotačných schém a medzinárodných projektov. V tomto roku sa črtá zaujímavá spolupráca s jedným českým partnerom, o čom budeme včas informovať. Nesmierne si vážime podporu vlastných členov, všetkých sponzorov, partnerov či samosprávnych orgánov, ktorí nám výrazne napomáhajú naplniť vytýčené ciele. V uplynulom roku sme sa zapojili od osláv 140. výročia DHZ v Turzovke, zorganizovali 13. rezbársky plenér, postavili sme vlastný súťažný tím vo varení guláša, usporiadali už 6. svetové stretnutie Turzovčanov, v rámci programu turzovských hodov zabezpečili promenádný koncert dychovej hudby Mistríňanka, spolupodielali sme sa aj na organizovaní pietneho aktu k 100. výročiu ukončenia prvej svetovej vojny a sadení stromu pokoja pri farskom kostole. Mnohé z uvedeného nás čaká aj v tomto roku, niečo nepochybne doplníme, niečím azda prekvapíme. V každom prípade sa budeme snažiť nielen svojim členom, ale všetkým Turzovčanom opätovne priniesť hodnotnú a kvalitnú podujatia kultúrneho a spoločenského zamerania. Avšak snaha z jednej strany nestačí. Na to, aby sa mohlo ktorékoľvek podujatie, akákoľvek iniciatíva považovať za plnohodnotnú a úspešnú, je nevyhnutné, aby sa na nej zúčastňovali tí, pre ktorých je určená. Tu má Turzovka v posledných rokoch neuveriteľné medzery, o čom svedčia viaceré kultúrne i športové podujatia. Festivaly, koncerty, divadelné či filmové predstavenia, výstavy, prednášky akosi našich ľudí nelákajú. Organizátori sa skôr dočkajú uznania od „cezpoľných“ návštevníkov, domáci často ani len neprídu. Žiaľ, ani Spolku sa veľmi nedarí „burcovať“ vlastnú základňu.

Apropo, členská základňa. K 31. decembru sme sa museli rozlúčiť s 18 členmi, ktorí si tri a viac rokov po sebe nespĺnili základnú povinnosť a nezaplatili členský príspevok. Naopak, po dlhšom čase sa nám v uplynulom kalendárnom roku podarilo do našich radov zlákať sedem nových členov, predovšetkým zo strednej a mladej generácie. Aktuálny počet členov sa tak zastavil na čísle 150.

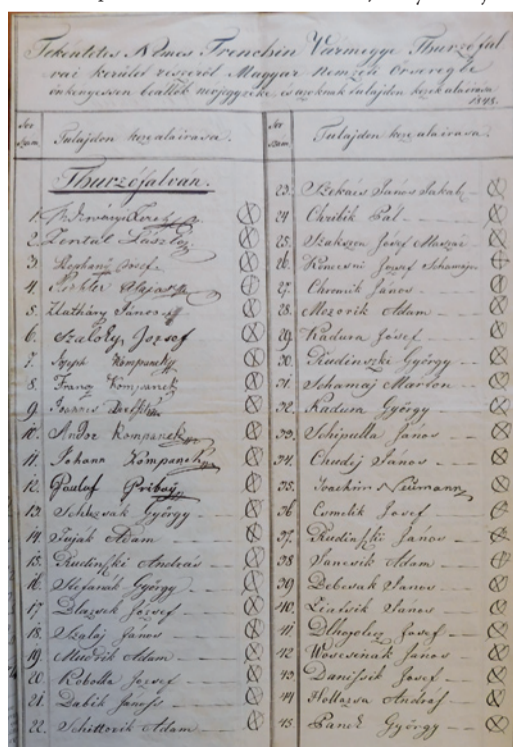
POD CISÁRSKOU ZÁSTAVOU

Hovorí sa, že mnohé udalosti, ktoré sa začali v „osmičkových“ rokoch, majú svoje pokračovanie alebo vyvrcholenie v nasledujúcom, s deviatkou na konci. Inak tomu nebolo ani pri revolúcii 1848/49. Pred 170 rokmi zachvátila európsky kontinent revolučná vlna a nevyhla sa jej ani uhorská časť monarchie. V tej dobe sa čoraz hlasnejšie a dôraznejšie začali o svoje národné práva hlásiť aj Slováci. Keďže uhorská vláda nemala pre nemaďarské národy veľké pochopenie, tie hľadali spojenca pre svoje snahy vo Viedni. Uhorskí politickí predstavitelia sa snažili o výraznejšiu mieru nezávislosti od Viedne, a tak sa Uhorsko stalo pre nemaďarské národy žijúce na jeho území nepriateľom. V bojach proti maďarskej vláde sa na strane cisára objavili aj slovenské dobrovoľné zbory. Stalo sa tak v jesennej i zimnej výprave na prelome rokov 1848/1849. Revolučné nálady je možné pozorovať už v marci 1848, keď sa úradníci Bytčianskeho panstva sťažovali slúžnemu považskobystrického okresu, že obyvatelia niektorých dedín, vrátane kysuckých, odmietali plniť robotné a iné zmluvné povinnosti. Z apríla 1848 poznáme meno slov Turzovčanov, ktorí sa prihlásili, údajne dobrovoľne, do maďarskej národnej gardy, ktorá mala brániť Uhorsko pred cisárskymi jednotkami. Vstup do gardy podpísalo celkovo 52 mužov: František Mikovéni (kapitán gardy v Turzovke), Ladislav Zentál, Jozef Štefáni, Ján Zlatáry, Jozef Saloky, Jozef Kompánek, František Kompánek, Ján Derčík, Alexander Kompánek, Ján Kompánek, Pavol Priboj, Juraj Slezák, Adam Fújak, Ondrej Rudinský, Juraj Štefanák, Jozef Blažek, Ján Salaj, Adam Mudrik, Jozef Kobolka, Ján Babík, Adam Šitorik, Ján Sekáč, Pavol Chrbík, Jozef Sakson, Jozef Konečný, Ján Chromík, Adam Mozorík, Jozef Kadura, Juraj Rudinský, Martin Šamaj, Juraj Kadura, Ján Šipula, Ján Chudej, Joachim Neumann, Jozef Čmelík, Ján Rudinský, Adam Jančík, Ján Bebcák, Ján Žiačik, Jozef Dlhopolec, Ján Voščinák, Jozef Danišik, Ondrej Holaza, Juraj Panek, Adam Gajdoš, Juraj Bebcák, Ján Bebcák Adamov, Jozef Bebcák, Ján Klandúch a Ján Comorek.

Už v septembri 1848 nariadil výbor Trenčianskej stolice bezpečnostným komisárom zosilnenie stráženia hraníc po celý deň. V Turzovke pôsobil kapitán národnej maďarskej gardy František Mikovéni, ktorý v októbri podal hlásenie o nedostatočnej

obrane hraníc. Existujú správy, podľa ktorých národné gardy vo (Veľkom) Rovnom a na horných Kysuciach (teda aj v Turzovke) boli koncom septembra úplne rozvrátené a oslabené. Habsburské vojská o sile 5000 vojakov pod velením generála Šimuniča 21. októbra 1848 prešli hranice a postupovali smerom na Budatín, odkiaľ potom vtrhli do Žiliny a stade pokračovali do Trenčína. K obyvateľstvu vydávali prehlásenia veliteľia cisárskeho vojska i maďarských gard a obe sa snažili nakloniť si ich na svoju stranu. Slovenské dobrovoľnícke zbory sa na území Kysúc objavili až v zimnej výprave. V stredu 6. decembra sa cisárske vojsko so slovenskými dobrovoľníkmi (prítomní boli aj Štúr s Hurbanom) pod velením podplukovníka Frischeisena objavilo v Čadci, maďarské gardy sa dali na útek. Tu vydali výzvu Slovenskej národnej rady k slovenskému národu. K vojsku sa v Čadci pridalo 30 dobrovoľníkov. Potom vojsko postúpilo do Kysuckého Nového Mesta, kde sa pridalo asi 20 mužov. Maďarské vojská boli pri Budatíne 11. decembra porazené a utiekli na druhú stranu Váhu, kde obsadili most. Cisárske vojsko vzhľadom na vzniknutú situáciu a nedostatočné zásobovanie zvolilo ústup do Čadce a Jablunkova. Na viacerých miestach sa opäť sformovali maďarské gardy, ktoré mali sťažovať postup nepriateľa. Tak sa mala opäť sformovať aj garda v Turzovke. Po ústupe cisárskych a dobrovoľníckych zborov maďarské gardisti s vojskom opäť zaujali Čadcu, ale 21. decembra sa z nej stiahli, 2000 mužov s dvoma delami do Turzovky a 5000 mužov s 15 delami do Žiliny. Avšak z iných správ vieme, že maďarské vojsko bolo sústredené v Turzovke už o niekoľko dní skôr. V noci z 18. na 19. decembra zajali v osade Baraňa 16 mužov pohraničnej stráže a 20 vojakov pešieho pluku Kaiser s plnou výzbrojou. Velením Frischeisenovho oddielu bol poverený generál Götz, pod jeho velením sa 31. decembra pohlo cisárske vojsko z Mostov na Čadcu. Slovenská výprava a dve stotiny pluku Palombini pod velením stotníka Ševica odbočili na Rakovú a potom na Turzovku, pretože tá bola podplukovníkom Götzom označená ako „ohnisko nepriateľských impulzov.“ Do Turzovky prišlo vojsko 31. decembra 1848 popoludní, ale maďarské sily tu už nenašli. Bol tu len veliteľ finančnej stráže Beyer a strážnik Klača, ktorých odzbrojili a zajali. Zatknutí bol aj kapitán gardy František Mikovéni. U neho boli potom ubytovaní dôstojníci cisárskeho vojska i veliteľia slovenských dobrovoľníkov. Žiaľ, aj tieto vojská sa dopustili v obci krádeží, vykradli jedného hostinského a vyrabovali

miestnu Židovku, na tejto rabovačke mal byť účastný aj bubeník slovenských dobrovoľníkov. Na Nový rok 1849 sa cisárske vojsko vydalo cez Dlhú a Nesľužu do Kysuckého Nového Mesta, kde sa spojilo s hlavným prúdom. V januári 1849 bola cesta medzi Turzovkou a Čadcou sledovaná na Götzov príkaz miestnou domobranou. O vojenských pohyboch, ktoré by prechádzali, alebo sa týkali v tomto období Turzovky viac nevieme. V kronikách sa nachádzajú iba kusé správy o tom, že napriek nepriateľskej propagande a vyhrážkam, domáce obyvateľstvo bolo dobrovoľníkom v rámci svojich skromných možností nápomocné v zásobovaní alebo poskytovaní informácií o teréne.

Rokoval Výkonný výbor Spolku

V stredu 12. decembra 2018 sa v KD R. Jašíka zišiel na II. riadnom zasadnutí Výkonný výbor (VV) Spolku. Prítomní prerokovali niekoľko dôležitých bodov a prijali uznesenie. Za viceprezidenta Spolku bol na obdobie 2018 – 2022 jednohlasne zvolený Mgr. Andrej Gernát. Členovia VV si vypočuli informácie o rokovaní o novom sídle, problémoch a zdržaní pri vytváraní novej webovej stránky, o pripravovanom spolkovom kalendári k 20. výročiu jeho vzniku, pokračujúcej spolupráci s farnosťou Turzovka a KaSS ohľadom pripravovanej Noci kostolov, novej budúcej spolupráci s českým partnerským spolkom v rámci projektu Interreg Česká republika – Slovensko a revízii členskej základne. VV ďalej posúdil došlé prihlášky za členov Spolku a odsúhlasil nové logo. V diskusii boli prezentované riešenia administratívnych záležitostí, dohodol sa postup na čo najrýchlejšie vyriešenie problému okolo novej webovej stránky a padli aj návrhy na kultúrne podujatia, ktoré by mohli byť zorganizované pri príležitosti 20. výročia vzniku Spolku.

VÝROČIA ČLENOV

V januári oslávi narodeniny naša členka

Ing. Dagmar Dlhopolčeková

Želáme jej všetko najlepšie, pevné zdravie a v ďalších rokoch veľa síl, úspechov a rodinnej pohody.

DROBNÍČKY

Sv. Otec František obdržal z rúk prezidenta SR A. Kisku vianočný dar v podobe štyroch vianočných guľ, ktoré vyrobili ľudia zo sociálne znevýhodnených skupín. Jednu guľu vyrobili aj deti a mladí z Detského domova v Turzovke. Darované ozdoby si pápež nechal zavesiť na vianočný stromček do domu sv. Marty, kde až do Vianoc slúžil sv. omše.

Spolok splnil všetky zákonom stanovené podmienky, aby sa aj v tomto roku mohol uchádzať o 2% podielu zaplatených daní z príjmov právnických i fyzických osôb. Pri vyplňovaní daňového priznania preto nezabudnite do príslušnej rubriky uviesť názov nášho Spolku. Ďakujeme.

Kronika

V stredu 16. januára 2019 uplynie 110 rokov od chvíle, čo sa v Turzovke narodil spolkový organizátor, publicista a čestný občan mesta in memoriam Imrich Stolárik-Kysucký. Imrich Stolárik pochádzal z chudobnej roľníckej rodiny. Po štúdiách pôsobil dva roky ako učiteľ, neskôr pracoval na daňovom úrade v Modrom Kameni a v Turč. Sv. Martine. V roku 1945 sa spolu s manželkou Margitou rozhodli vystahovať do Rakúska a na prelome rokov 1950/1951 rodina emigrovala do Kanady. V Kanade sa Imrich po doplnení vzdelania a získaní kanadského občianstva zamestnal na Federálnom štatistickom úrade v Ottawe ako úradník, kde pôsobil až do odchodu na penziu. V Kanade sa prejavil ako mimoriadne aktívny organizátor. V roku 1951 sa pričínil o založenie 63. zboru Kanadskej Slovenskej ligy v Ottawe. V roku 1954 bol zvolený za jeho predsedu a v tejto funkcii zotrval až do roku 1997. V roku 1974 sa stal podpredsedom a v roku 1978 hlavným predsedom Kanadskej ligy. V tejto funkcii apeloval na zriadenie katedry

slovenských štúdií na niektorej z kanadských univerzít. Napokon sa podarilo zriadiť Katedru slovenskej histórie na Ottawskej univerzite. V roku 1987 bol zvolený za doživotného čestného predsedu Kanadskej Slovenskej ligy. Najmä po roku 1968 pomáhal mnohým emigrantom z bývalého Česko-Slovenska. Imrich Stolárik bol mimoriadne literárne a publicisticky činnou osobou. Po príchode do Kanady prispieval článkami politického a literárneho charakteru do rôznych novin a kalendárov. Okrem novinových a časopiseckých príspevkov bol zostavovateľom alebo autorom troch kníh: *Kanadská slovenská liga 35-ročná* (1967), *Spomienky pionierov* (1978) a *Kanadská slovenská liga 60-ročná* (1996). Podporoval aj Svetový kongres Slovákov. V roku 1997 bol Imrich Stolárik ocenený cenou Stephena B. Romana slovenským ministrom kultúry za obetavú prácu a horlivosť pre slovenský národný a kultúrny život v Kanade. Zomrel po krátkej chorobe 15. novembra 2000. V roku 2014 mu Mesto Turzovka udelilo čestné občianstvo in memoriam.